

ПОНЯТТЯ «ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ» У ПРАКТИЦІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Євгенія Процько (м. Умань, Україна)

Великий тлумачний словник сучасної української мови за редакцією Бусел В.Т. розглядає гендер як «соціальний розподіл, який часто базується на статевих відмінностях, але не обов'язково збігається з ними» [1]. У цьому аспекті гендерну рівність можна вважати показником культури нації та невід'ємною умовою особистісного зростання жінки та чоловіка. Зазначений процес невід'ємно пов'язаний з різними галузями науки, в тому числі й з педагогікою. Гендерна педагогіка займається вивченням питання оптимізації процесу соціалізації молоді залежно від статі.

Сьогодні, коли України перебуває в стані інтеграції в європейський освітній простір, а також орієнтується на європейські цінності, серед яких одна з найголовніших – рівність між людьми, проявом якої є і рівність за статтю – гендерний паритет або гендерна рівність. Основи гендерного розвитку особистості знаходимо у Конституції України, а також у низці правових документів (Постанова Кабінету Міністрів України, квітень 2003 року). У цьому аспекті головним осередком гендерного розвитку та гендерної рівності є освітнє середовище, зокрема школа, оскільки установа має значний вплив на формування особистості та її гендерну соціалізацію.

Варто підкреслити, що гендерний підхід під час вивчення мови та літератури в школі, іноземної мови у тому числі, особливо актуальний, оскільки саме з мови починається формування світогляду людини, комунікативної й літературної компетентностей, що базуються на знаннях, уміннях пізнавального й творчого характеру, соціальних навичках, світоглядних переконаннях тощо. Вивчення іноземної мови не можливе без культурологічної лінії, яка своєю метою ставить усвідомлення іноземної мови та літератури як складових частин духовної культури інших народів. Духовна культура

відображає уявлення про жінок та чоловіків, їхні соціальні та гендерні ролі. Згідно гендерних стандартів сучасної освіти «формування комунікативної і літературної компетенції дітей базується на соціальних навичках, світоглядних переконаннях тощо», а поняття «соціальні навички», «світоглядні переконання» досить широкі, вони враховують і поняття «гендерної компетенції особистості дівчинки чи хлопчика» [3, 88], що свідчить про нагальність вивчення іноземних мов стати одним з найважливіших засобів, за допомогою яких відбувається просування ідей гендерної рівності.

Сьогодні у галузі освіти, як середньої, так і вищої, часто наголошується на гендерній рівності у процесі навчання та виховання. Хоча абітурієнти нового тисячоліття вільні у виборі факультету та офіційно не існує напрямів підготовки за гендерним аспектом, на практиці ми спостерігаємо, що на одних спеціальностях навчається переважно жіноча половина населення, а на інших – чоловіча. Причиною цього дослідник Волошин І. Є. вбачає у тому, що ми досі не позбулися давніх стереотипів, оскільки існують загально відомі «чоловічі» та «жіночі» факультети [2]. Так, аналізуючи філологічний та фізичний факультети деяких педагогічних університетів західної України, науковці дійшли висновку, що на філологічному факультеті співвідношення двох статей у середньому коливається від 3-4 з чоловічої сторони та 100-150 з жіночої [2].

Виявляється, знайти причину, чому українська мова та література, а також іноземна мова вважаються спеціальністю для дівчат, а вивчення географії, біології чи навіть історії приваблюють хлопців, досить складно. Загальноприйнятим є факт, що у нашому суспільстві більшість чоловіків віддають перевагу таким економічним та технічним ВНЗ, оскільки це більше підходить для сильнішої половини людства. Саме тому співвідношення жінок і чоловіків у педагогічних ВНЗ нерівне. Вважається, що причина такої нерівності закладена десятки років тому. Людство вже безліч років бореться за рівність прав, але те, що в свідомості суспільства, важко викоринити. Ще однією причиною є відсутність у молоді впевненості у спілкуванні з особами

протилежної статі, що призводить до проблем адаптації та комунікативної взаємодії [2].

Оскільки, гендерна рівність – основа демократичного устрою будь-якої держави та суспільства, сучасна освіта має суттєвий, навіть вирішальний, вплив на формування визначення особистості, створює передумови особистісного, громадянського та професійного вибору. Не варто також забувати, що свобода та якісна освіта є запорукою повноцінного розвитку дитини незалежно від її статі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови: (з дод. і доп.) / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Волошин І. «Жіночі» та «чоловічі» факультети ТНПУ: проблема адаптації / І. Волошин // Гендерна освіта в сучасному університеті: досвід, проблеми та перспективи: матеріали міждисциплінарної всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих учених, 22-23 жовтня 2014 р. м. Кривий Ріг. – Кривий Ріг: КПІ ДВНЗ «КНУ», 2014. – С. 10-11.
3. Гендерні стандарти сучасної освіти : збірка рекомендацій. Частина 1. – Київ : ПРООН, 2010. –303 с.